

zalnik. Ta žolna ima vgrajen še sprejemnik na 398 kHz, ki rabi za iskanje »pobeglih« ali v plazu zasutih smučí. Seveda morajo biti opremljene z ustreznim oddajnikom. Obiti so, da bo nekaj žoln F1-plus nabavila KVIZ za potrebe svojih tečajev ter jih za odškodnino tudi izposojala.

KSP-IKAR bo v sodelovanju s Komisijo za opremo UIAA pričela uvajati kakovostni znak za lavinske žolne. Lahko pričakujemo, da bo to najkasneje leta 1991.

HELIKOPTERJI IN PSI

Šestjezični slovar izrazov o snegu in p'azovih je sedaj že skoro nared. Posnet je na disketi, vsebuje okrog 1400 izrazov ter čaka še na zadnjo korekturo, preden gre med ljudi.

Na zasedanju smo obravnavali tudi vzgojno delo komisije. Kaže, da bomo leta 1991 priredili simpozij po ameriškem vzorcu (avalanche-shop). Če bo mestna uprava v Grenobleu prevzela patronat, bo na sedežu ANENA (Association Nationale d'Etudes de la Neige et d'Avalanches). Teme bodo praktične: reševanje, delo z lavinskimi žolnami, preizkušanje trdnosti snežne odeje, lavinski psi in podobno.

Novosti smo zvedeli tudi s področja reševanja z lavinskimi psi.

Švicarski tovariši so s preizkusi (ki pa še niso zaključeni) ovrgli trditev, da prelétí helikopterja tolikanj »zapečatijo« pore na plazovini, da onemogočijo delo lavinskih psov. Videti je, da to sploh ne drži in da helikopter lahko pomeni motnjo za psa le tedaj, če hkrati z njim »prečesava« plaz.

Dolgoletni voditelj šole lavinskih psov v Andermattu T. Grab je tudi opozoril, da so rezerve za večjo učinkovitost lavinskih psov skrite v načinu vzgoje. Zagovarja udeležbo psov 1. razreda na ponovnih tečajih, ki dajo izkušnje predvsem vodniku, da zna bolje izkoristiti znanje svojega štirinožca. Trenutno navodilo se glasi: po izpolnitvi pogojev za vstop psa v 1. kakovostni razred naj vodnik prihodnje leto opravi samo preizkus znanja, čez dve leti pa spet popoln tečaj, kar naj vodnik ponavlja, dokler pes ne doseže 10 let, ko je po pravilu skorajda že za v pokoj.

Za tiste, ki bodo letos morda še smučali v Švici, navajam še telefonsko številko, na kateri dobe zainteresirani smučarji (planinci) podatke o stanju snežne odeje in napotke glede plazov. Številka se je spremenila in je odslej 187.

MRTVAŠKA GLAVA V TRANSVERZALNI KNJIŽICI

STRELJANJE NA PLANINSKIH POTEH

MOJCA ŽEBALJEC

Sončnega pomladanskega 18. marca 1993 sva se s prijateljem odločila prehoditi del transversalne poti od Postojne do Pivke, in sicer s pomočjo vodnika po transversali iz leta 1988. To naj bi bila šesta popravljena in dopolnjena izdaja, kupila pa sem ga pred pol leta.

Od Postojne naju je pot vodila najprej do kočé Mladika. Ker terena nisva poznala, sva upoštevala opise v vodniku.

Takoj ob vstopu na to območje se srečash z vojaškimi tablamí. Ni naju mikalo hoditi po tem terenu, zato sva šla naprej po javorniški cesti in iskala primeren odcep poti na desno. Žal je bil edini tak odcep označen s tablo »Za tujce prepovedano«. Tako sva zavila tja in po petsto metrih naletela na starem borovcu na markacijo.

Torej bo to le prava smer, sva si mislila in nadaljevala pot. Markacij sicer ni bilo skoraj nič, vendar sva izkušena v takšnih turah in sva obdržala pravo smer. Naivno sva si mislila, da se oddaljujemo od vojaškega terena in da transversalna pot že ne bi vodila po takih območjih. Čudila pa sva se, kako da ni markacij tam, kjer

bi bile najbolj potrebne, to je na križiščih poti.

Ko se je pot začela vzpenjati, so markacije postajale pogostejše. Postala sva boljše volje in se odločila za malico. Med malicanjem pa sva zaslišala streljanje. Vsak domačin bi vedel, da se mora v tem primeru obrniti, saj nadaljevanje transversalne poti vodi po goličavi le nekaj deset metrov pod tarčami. Midva pa sva brezskrbno nadaljevala svojo pot. Pogovor je tekel tudi o streljanju, sicer pa je bil tihično planinsko obarvan.

Zakoračila sva na planjavo in precej nižje od poti zagledala tablo, pa se, žal, nisva potrudila do nje, ampak odšla naprej po poti. Markacije so se zopet izgubile, zato sva hodila hitreje in pozorno iskala pot, ki naju je pripeljala v manjši gozdiček. Tam je bilo vse polno podrtga drevja, zato sva pot obšla z rahlim vzponom na hrib. Sama sem se hitro vrnila na stezo, prijatelj pa je hodil malo višje. Ravno me je spraševal, če vidim kje kakšno markacijo, ko je švистnilo tik nad najinima glavama. Ni bilo časa niti za presenečenje. Pognala sva se navzdol v borov gozdiček in se skrla za deblo, kajti izstrelki so leteli nad najinima glavama v vrh hriba, pod katerim vodi pot.

Pogled v hrib me je navdal z grozo: na hribu so bile namreč tarče v slogu olimpijskih krogov. Ves hrib je bil požgan in tako teman, kot bi nad njim visel oblak. Si lahko predstavljate, kako sva se počutila? Kot nedolžna osla sva zakorakala natančno pod tarče! Prav nič nisva zapala, da bodo vojaki točno zadevali.

Kaj sedaj? Občutek za čas sva izgubila in v glavi so se prižigale lučke, kako najhitreje in najbolj varno iz situacije, v kakršni sva bila popolnoma neizkušena. Poti naprej nisva poznala — mogoče pa so tarče celo pod gozdičkom, v katerem se skrivava in sva torej med dvema ognjema. Prijatelj je predlagal, da bi šel pogledat, čemur sem nasprotovala in predlagala edino rešitev — tek nazaj.

Počakala sva torej, da je streljanje prenehalo in stekla do naslednjega gozdička. Počasi sva se prebijala med podrtim drevjem in potem tekla čez neskončno planjavo. Kadar je zažvižgalo nad glavama, sva se vrgla na tla in potem zopet tekla. V takih primerih dobra kondicija kar prav pride! Končno sva pritekla na varno v gozd.

Naenkrat sva nižje na poti zagledala tri planinke, ki so šle navzdol. Kako to, da se nismo nikjer srečali, sva si mislila. Odhitela sva do njih in zvedela, kar bi morala vedeti že prej: prišle so do planjave, ko jim je začelo švigati nad glavami; obrnile so se in tekle na varno. Pripovedovale so, da gredo večkrat po tej poti na Sv. Trojico, toda, žal, pridejo na vrh prav malokrat; največkrat jih prežene streljanje. Ker je teren zasedla vojska, poti ne vzdržujejo več. Škoda, da jih nisva srečala že prej, saj so hodile le petnajst minut za nama; tako bi nama prihranile »orožne vaje«. Morda pa vojaki ne bi streljali; v tem primeru bi naju domačinke prehitile in pokazale pot. Skupaj bi lahko bili na tem lepem vrhu — pa žal nismo, ker je življenje sestavljeno iz mnogih naključij.

Žig Sv. Trojice lahko planinci menda dobijo kar na PD Postojna. Meni, ki mi ni bilo nikoli do štampiljk, pač pa vedno le do naših hribov, je za žig prav vseeno in sem si v knjižico narisala kar mrtvaško glavo. Zelo rada imam naravo, posebno hribe; toda ko sem stopila na to območje, ni bilo nikjer cvetic, ne živali, ne petja ptic. Na robu goličave je le skupina brez, ki žalostno samotarijo v tem okolju. Čuti se, da sem ne zahajajo več tisti, ki imajo te kraje resnično radi.

Odšla sva pametnejša za novo izkušnjo. Sprašujeva pa se, kje so opozorilne table. Zakaj se v vodniku po slovenski transverzali Sv. Trojica sploh še omenja? Lepo bi bilo, če bi vojaki zbrisali še tiste markacije, ki so ostale. Midva prav gotovo ne bi silila naprej, če jih ne bi bilo. Vsem planincem, ki bi se radi povzpeli na

Sv. Trojico, pa priporočam, naj gredo s kom, ki teren dobro pozna. Domačinke pravijo, da je najboljši čas za praznike, ob prvem maju ali na dan republike.

* * *

Op. ur.: Takšne izkušnje naših planincev ne bi smele ostati samo v pripovedovanju med znanci, ampak bi bilo treba vsako takoj sporočiti Planinski zvezi Slovenije, ki naj bi takoj ukrepala. Vojska naj bi nas branila, če bi bila potreba, ne pa nas ogrožala. Za strelske vaje so ograjena in urejena strelišča — če vojska in vojaške vaje že morajo biti, v kar pa vse več ljudi tudi pri nas močno dvomi.

SPOMIN NA PRIJATELJA

ZADNJI VZPON

LOJZE BUDKOVIČ

Tistega jutra v marcu sva se obnašala kot dva zelenca, ki v spletu okoliščin stremita le za dosego zastavljenega cilja. Okoliščine je predstavljala sumljiva fronta. Valila se je čez bohinjski greben in se znebila posameznih odvečnih kapelj. V splet se je vključevala tudi krepka odjuga, ki je naju (trme!) podila pod Rjavo skalo. Tam naj bi se spoprijela z mogočno grapo. Pika na i vsej zadevi pa sta bila mik zadnjega zimskega dneva in lakota po doživetjih. Pred dnevi sem namreč dokalil bratstvo in enotnost v goram odmaknjenih programih planinske enote JLA v Tolminu; tistega daljnega leta 1980 smo kajpada vneto proučevali umotvore na temo Tito — Partija — Revolucija.

Nabit s poprejšnjimi spoznanji sem se s težko sapo oklevajoče prebijal po ogromni plazini v izteku grape. Pogled navzgor je obetal lahek posel. Grapa je bila lepo zalita s snegom in ledom, le posamezni skoki so kazali gola kamnita rebra. Sneg je bil, začuda, še trd.

Bučanje juga naju je opozarjalo, naj ostaneva v dolini, toda želja in vroči glavi niso odnehali. V prvih raztežajih sva se nenavezana sprehodila po široki grapi. Strmina ni bila prehuda in hitro sva prišla v osrednji del. Stene so se pričele stiskati, občutek nelagodnosti je še povečal hitrost napredovanja. Plezala sva brez besed, pomalem že z rahlo ohlajenima in izbistrenima glavama.

Jug in dež sta se okrepila. Na koncu osrednjega dela sva se srečala s prvimi snežinkami. Sneženje se je iz minute v minuto krepilo in prehajalo v pravi metež, ki ga je obupno vrtinčil hrumeči jug.

S Francijem sva začela spoznavati, da se je pričel boj za golo življenje. Še sreča,